

בבית המשפט העליון בירושלים בשבתו כבית המשפט הגבוה לצדק

בג"ץ 7622/15

לפני:

כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין
כבוד השופט ח' מלצר
כבוד השופט נ' הנדל

העותרות:

1. תנו לחיות לחיות
2. אנונימוס - עמותה לזכויות בעלי - חיים

המבקשות להצטרף
כצד/ כידיד בית המשפט:

1. חופש לבעלי חיים
2. קירות שקופים

נ ג ד

המשיבים:

1. מנהל השירותים הווטרינרים במשרד החקלאות
2. חב' דה לוי תוצרת חקלאית בע"מ
3. חב' איילות תוצרת חקלאית בע"מ
4. עגלי תל שיווק בקר בע"מ
5. ראשי בקר בע"מ
6. משק תמיר נהלל בע"מ
7. משק אלי לוי
8. בקר תנובה שותפות מוגבלת רשומה
9. בית מטבחים דבאח בע"מ
10. סאלח דבאח ובניו בע"מ
11. בקר וכבשים דבאח בע"מ
12. אמפ"י התאחדות מפטמים ישראלית

עתירה למתן צו על תנאי

תאריך הישיבה:

ה' בשבט התשע"ז (01.02.17)

מוזכיר הרכב

אלעד קספו

קלדנית:

אתי סלמה

בשם העותרות 1-2:

עו"ד יוסי וולפסון, עו"ד שגיב לוי, עו"ד נטע יגר

בשם המבקשות להצטרף
כצד / כידיד בית המשפט:

עו"ד לימור פרץ

בשם המשיב 1:

עו"ד מיטל בוכמן-שינדל

בשם המשיבות 2-3 ו-12:

עו"ד אמיר רנן, עו"ד רן דה לוי

בשם המשיבים 7-4 :	עו"ד גיל להב
בשם המשיבה 8 :	עו"ד איתמר ענבי, עו"ד יונתן פרידמן
בשם המשיבה 9-11 :	עו"ד גילי שפר

פרוטוקול

1 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: קראנו את הדוקומנטציה, ולא נוסיף עוד צדדים בדקה
2 התשעים.

3
4 כבוד השופט נ' הנדל: האם אמורים לדון בסוגיה המרכזית כאן, בוועדה שתהיה?

5
6 עו"ד בוכמן: בוודאי וגם בעניין התקנות. עמדת המדינה ברורה, הוועדה המייעצת תייעץ לשר
7 באשר להתקנות התקנות.

8
9 כבוד השופט נ' הנדל: זה עשוי להשליך על היקף התופעה?

10
11 עו"ד בוכמן: לעת הזו, אין המלצה לשולחן לצמצם היקף המשלוחים.

12
13 עו"ד וולפסון: אני רוצה לפתוח ולהגיד שזו לא עתירה קלה. העתירה יוצאת מהנחה, לא נציל
14 בעל חי אחד בעתירה זו. נבקש שלא יעבור משאות סבל. אני טבעוני, לא אוכל בניגוד לעורכי דין
15 אחרים, אך גם אמירה של אוכלי בשר שיכולים לעמוד בפניה, ושכל פורום חוזר ואומר, צריך
16 להעמיד קרוב למקום הגידול זה מה שאנו מבקשים.

17
18 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: לגילוי נאות, הייתי צמחוני ונכנעתי.

19
20 עו"ד וולפסון: הגשתי עתירות בחיי, זו הכי פחות נועזת שהגשתי. מהבחינה המשפטית היא
21 נשענת על אדן של שאלת מידתיות, והרי יש מבחנים שונים של מידתיות, היה פסק דין של
22 האו"ם שעסק במדיניות במובן הצר, התנגשות או פיטום או כלום בין האינטרסים בשוק שחור
23 לבן, המדינה באותו מקרה ביקשה לעשות רגולוציה, ושהתקנות אולי היו מפחיתות את הסבל,
24 ובית משפט אמר שצריך למנוע את הסבל, ובמקרה ההוא סגר בית משפט ענף שלם והיה מדובר
25 במבחן המידתיות במובן הצר.

26 במקרה שלנו, בין אם זה עגל ששוכב בהפרשות שלו שלושה שבועות ורואים את הצואה כשמגיע
27 לנמל, ובין אם אפשר לעשות תנאים פחות קשים, יש בסיס מדעי שעצם הובלה באופן היהרנטי,
28 בהגדרת ההובלה גורמת סבל, במלים יבשות סבל מגורמים מרובים, צפיפות, פגיעה במערכת

1 חיסונית, מחלות, יש בסיס מדעי מוצק והבאנו כל עמדות כולל וועדות איגוד אירופי, שאומר
2 שהסבל היהרנטי להובלות.

3
4 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: לא צריך מחקרים של ארגונים, השכל הישר והמציאות
5 שיש פה סבל רב לחיות האלה, לבהמות, לחיות, השאלה במישור המשפטי איפה אנו נמצאים,
6 שנית לשיטתך, ואני מבין מאיפה שאתה בא, אתה רוצה להביא לקצה ולהגיד שיהיה רק בשר
7 מצונן ששחטו באוסטרליה או במקום אחר, כמו שאמרת זה לא יציל אותם משחיטה. יש סיפור
8 בגמרא דומה, אבל השאלה האם אפשר להביא את זה לאותו קצה שאתה מדבר עליו, או שרק
9 יביאו בשר מצונן וייחסך הקטע של הסבל מפני השחיטה, או שהשאלה, וזה לאחר שדנו בינינו
10 בנושא, יכול להיות שעיסוק של אכיפה משמעותית לשיפור התנאים ולהטבחה גדולה בהסעה,
11 אולי זו דרך יותר מעשית, באמת כשמסתכלים על התמונות זה לא עושה לשום אדם, גם לאדם
12 שכן אוכל בשר, הרגשה טובה.

13
14 עו"ד וולפסון: אני חושב שהסדר המשפטי הוא לבדוק האם הסדר של הבשר מצונן.

15
16 כבוד השופט ח' מלצר: מה לגבי טענת הכשרות פה?

17
18 עו"ד וולפסון: הם טוענים אם הבנתי נכון שניתן לייבא רק בשר כשר ושה יפגע רק במי שאוכל
19 כשר? טענה שניה שזה מייקר.

20
21 כבוד השופט ח' מלצר: יש טענה שיש מדינות שאי אפשר.

22
23 עו"ד וולפסון: אתייחס לשלושת הטענות. לגבי הבשר הלא כשר, צריך להבין שכאשר אנו
24 מדברים על בשר לא כשר במדינת ישראל, לא מדובר על בשר מבעלי חיים שנשחטו, ורוב הבשר
25 הלא כשר בישראל הוא עודפי השחיטה של השחיטה הכשרה, ישנם בעלי חיים שנמצאים טרפות,
26 וישנם חלקים של בעלי החיים, החצי האחורי, מעדיפים לא לעשות הליך עיקור, ולמכור לשוק
27 הלא כשר, השוק הלא כשר יוכל להמשיך לחיות גם מבשר מיובא, גם עם 130 עגלים, ולגבי החוק
28 הפלסטיני הם מייבאים את הבשר הלא כשר.

29 לגבי נקודת העלות, אתייחס ואנו רואים שהמחירים נמוכים יותר ממה שאנו מייבאים. לגבי
30 נקודת המדינות שעלולות לאסור שחיטה כשרה, אם הייתי מגיש עתירה על בסיס זה שיום אחד
31 יאסרו את השחיטה באמריקה הלטינית או בארה"ב או יאסרו באיחוד האירופי כשפסק דין של
32 גרמניה פסל איזה ניסיון לאסור שחיטה חלאה, אם יש יקרה אפשר יהיה לבדוק.

33 אחזור לשאלה של המידתיות, יש בעצם אמרתי שני שלבים של בדיקה, מדברים על המידתיות,
34 מדברים על אמצעי של רגולוציה ומניעת הסבל על ידי המרת יבוא בשר, מבחינת לוגיקה
35 משפטית צריך לבדוק את האמצעי ככל שמונע, וככל שהוא בלתי אפשרי, עוברים לצד השני
36 פוגעני יותר.

ישנו נספח ע22 שם נאמר שיבוא בשר טרי לא רלבנטי כי אין כדאיות כלכלית ביבוא בשר טרי, היום כאשר גופים מסחריים רבים על מכסות הבשר הטרי, וכאשר הוא מוצג כמשאב של מחסור, היא מרגישה כבדיחה תפלה, אנו מרגישים היום שאנו בעמדה של אמרנו לכם שיבוא בשר טרי הוא אפשרי מבחינה טכנית, ואני מסתכל על העתירה שהגישה המשיבה 3 בג"ץ 9/17, המדינה סיפרה והמשיבה לא סיפרה על זה, והם אומרים שרק שינוי המכס שכבר נעשה יביא לכך שהשוק יוצף בבשר טרי מיובא באופן וכל הנושא הזה יהפוך לבלתי כלכלי, וזה יאיים על מי שמגדל את 130 בקר בשנה ואני לא יודע אם זו תחזית של מאה אחוז, אך אין ספק שבתי מטבחים בחו"ל יכולים לספק את הדרישה הישראלית, בוודאי בהינתן 130 עגלים חיים ילידי ישראל.

כבוד השופט נ' הנדל: כמה טענות המדינה שבמדינות אחרות יש רגישות בסוגיות האלה. מעבר לזה, זה צריך לומר את זה, אתה מציג זאת בצורה פשוטה, יש סבל בהסעות ואפשר לפתור את הבעיה ולמה לא? אם זה כל כך ברור, ושוב אנו בעתירה חוקתית לא לגבי עמדה אישית של אדם זה או אחר, איך אתה מסביר את זה?

עו"ד וולפסון: הובאו מפות שמתארות את הסחר בעולם. רוב הסחר בין מדינות גובלות, קנדה, מקסיקו, המקרים שדומים למקרים שלנו שמשלוחים ארוכי טווח כמו מאירופה למזרח או מאוסטרליה, מגיעים לסעודיה או מקומות כאלה, ניו זילנד החליטה להפסיק לשלוח את המשלוחים האלה, במקומות אחרים יש מחאה ותהליכים משפטיים שקורים, אני חושב שאנו המדינה המערבית היחידה שמקבלים משלוחים בין יבשתיים כמו אירופה ואוסטרליה. אין הרבה תוחלת ברגולוציה, הממשלה האוסטרלית שנים עודפת על ידי רגולציה ורואים תוצאות בשטח, בסופו של דבר הוועדות צודקות, הדבר מסובך ולא רק מבחינת הסבל ההירנטי, אלא גם משתי בחינות אחרות. החברים השתמשו במונח מסוים רפת צפה, כולנו היינו ברפתות, אם המרחב היה כזה, היו משתמשים באמצעי אחר. יעשו ביקורות בלב ים? הניתור של משלוחים והובלת בעלי חיים מאוד יקר ומסובך, במיוחד לגבי אוניות בים. לגבי הוועדה, מעניין שהוועדה לפי החלטה מדצמבר 2015 וביום בו המדינה הייתה אמורה להגיש תגובתה..

כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: זו לא פעם ראשונה ולא אחרונה, פעם מישהו יכתוב מחקר בית משפט עליון כמזרז ישיבות, זה גילוי של שמרטפות, בוכמן לא תכחיש כי היא יושבת בתוך עמה ובתוך מח' הבגצים, זה לא מתאים במקרה הזה הביטוי שאומר החרב על הצוואר, עד שהחרב לא על הצוואר לא זזים והפרקליטות צועקת חמס ואז יושבת הוועדה, אולי בגץ תפקידו לגרום לישיבות בדמוקרטיה.

עו"ד וולפסון: אינני חושב שצריך להמתין למסקנות.

1 עו"ד פרץ: אמרתם שיש לכם מודעות לעניין צער בעלי חיים, מתעדות המסלול של המסע
2 ממדינות המוצא ועד להגעה, פורסם בעבר תחקיר בידיעות ומה שקרה בפריקה באילת הסתירו
3 בגשר ושמו מכולות והכול כדי לתעד את הפריקה, ואם יש רווחה, למה מסתירים? וזו הטענה
4 שלנו שאין רווחה במשלוחים, אין רווחה ואין אכיפה.

5
6 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: ככה אומרת העותרת, אך את מעבה את זה על ידי
7 התיאור.

8 פונה לעו"ד בוכמן: העותרות מבקשות הכרעה, הואיל ומתברר לשיטתם שיש אפשרות להצפה
9 של בשר טרי מצונן ומיובא, צריך להגיע למצב בו נסגרים קווי האוורור שגורמים סבל לבעלי
10 החיים, וכולנו מ י שאוכל יאכל בשר טרי ומצונן, ובא לציון גואל.

11
12 עו"ד בוכמן: באשר לטענה שבשר טרי ומצונן יכול להחליף את המשלוחים, התייחסו. ברור
13 שאנו לא שם, יש מגמת הגדלה של יבוא של בשר מצונן, שיקולים כלכליים, וככל שבסופו של יום
14 יהיה פחות צורך במשלוחים חיים השוק יווסת את זה וזה יהיה מצוין, אך כרגע בשנת 2016
15 יבוא הבשר המצונן עמד על 6000 טון, והיה גם גידול של המשלוחים של העגלים החיים, והכמות
16 של 236 אלף עגלים מדובר על משהו כמו 4 טון, אך כאשר יוגדל המכסות זה אמור לעמוד על
17 17.5 אלף טון בשר מצונן, וניתן לייבא במכס נמוך של 12 אחוז, במובן הזה העתירה מוקדמת.
18 יש גם שיקולים נוספים שמצדיקים את המשך הגיוון של מקורות האספקה בישראל, זה שיקול
19 ששוקלת מדינה ליברלית שרוצה לתת לתושביה, ואף מדינה בעולם לא אוסרת על משלוחים
20 כאלה. חברי התייחס לנתונים לגבי היבוא הבין לאומי של בעלי חיים חיים, משי 5 לתגובה
21 המקדמית, אני נאלצת שלא להסכים עם הערכתו של חברי לפיה שרוב היבוא מתבצע, בין הגבול
22 של מדינות סמוכות, ראיתי שאוסטרליה היא המדינה הגדולה, ואין לחשוד בה שהיא מעבירה
23 לשכנתה דרך הגבול, והמגמה היא במגמת גידול משמעותי, זה צורך לדו"ח ב-2013, וגם ניו
24 זילנד שחברי התייחס אליה כפורצת דרך בתחום, לא אסרה על יצוא משלוחים חיים ממנה, היא
25 הגבילה את זה למטרות שחיטה, לכך שיצוא כזה יהיה כפוף לקבלת היתר מיוחד שעדיין אפשר
26 לעשותו, והיא ממשיכה לייצג למטרות רבייה. בכל העולם ממשיכים ליבא וליצא בעלי חיים,
27 וישנם אינטרסים נוספים, כך לעניין צרכני הבשר שאינו כשר, חברי אמר שיש בקר ישראלי, כפי
28 שעולה מהנתונים שצירפנו, שוק הבקר עומד על 16-19 מהבקר הישראלי וזה רחוק מלפתור את
29 הבעיה. כל שחיטה של בשר מניבה כמות בשר שאיננו כשר, בממוצע מכל בהמה בערך 60 אחוז
30 זה בשר שאינו כשר, בין היתר, כי הכשרת החלקים האחורי יקר וכמעט ולא מבצעים את זה,
31 וזה מיובא לשוק שאיננו צורך בשר כשר. בעצם 60 אחוז מכל הבקר המיובא הולכים לבשר הלא
32 כשר, שאין לו מקורות יבוא אחר, צירפנו עתירה באשר לקושי שהם מציפים, ואם נחסום יבוא
33 חי, אז נחסום בכלל את מקורות אספקת הבשר של השוק הזה. חוץ מזה, הצורך בגידול מקורות
34 האספקה, עולה גם באמת מאיומים נוספים על השוק של בשר מצונן, שקיימים כי יש חשש
35 לאיסור שחיטה כשרה משיקולים של צער בעלי חיים, והן שיקולים כלכליים מהמדינות שאנו
36 מייבאים מהן בשר מצונן, ובהתאם לרבנות אנו דורשים שזה יתבצע באמצעות רבנים מישראל,
37 אנו שוק קטן ומעת לעת הם מעירים בפורומים כאלה ואחרים שלא כדאי שימשיכו את זה.

1 ההצלבה בין הדרישה לא כדאית, וככל שנעלה את הדרישה לשמירה על רווחת בעלי חיים, בעוד
2 אנו מבקשים הליכי כשרות הולמים לפי דרישת ישראל, אנו מאיימים על יצוא בשר.

3
4 כבוד המשנה לנשיאה אי רובינשטיין: עד עכשיו דיברת על פנים של צריכה ועניינים של עלות,
5 מה עם אותה רווחת בעלי החיים שהיא היסוד לעתירה? זו הליבה של העניין, ואם היינו
6 משתכנעים או אם היית משתכנעת שהאכזריות איומה וגוברת אז אולי הייתה גישה, אך כאן
7 כולם בידיעה שאין שום היתכנות לשיפור אמיתי, ניסח זאת מר וולפסון, צריך נושאת מטוסים
8 לרפת רגילה. כל אדם והשכל הישר מבין שאם אתה דוחס איקס בהמות ובעלי חיים לתוך בטן
9 אונייה, תענוג זה לא. גם בהנחה שהולכים במסלול שכן מאשרים את זה, לא פוגעים באפשרות
10 לייבא את בעלי החיים האלה, המדינה גם אומרת שרוצים ויש תצהיר וטרינר ראשי שרוצים
11 שיפור. אמרת הוועדה המייעצת צריכה להתכנס באפריל, בתוך עמנו אנו יושבים ולא נולדנו
12 אתמול, אם זה לא יקבל נפח דחיפתי, מתי נפגש? לא אני כי אני מצביע לדגל בעוד חודשים, אך
13 חבריי הצעירים יפגשו כאן בעוד שנים.

14
15 עו"ד בוכמן: לצד הצורך במשלוחים יש צורך בייבוא, חברי עומדים על מקרים בודדים בהם היה
16 ניתן להצביע על פגיעה משמעותית, ומוסכם עלינו שהמשא לא פשוט ומצמצם את רווחת בעלי
17 החיים, אך לא במרבית המקרים יש תמותה משמעותית או פגיעות דרמטיות. בכל משלוח שמגיע
18 לישראל ויש תיאום, וטרינר ממשלתי עולה לאוניה וממלא דו"ח על בעיות חריגות, המקרים
19 בודדים והם אותם מקרים שחבריי עומדים עליהם בעתירה, ובהודעה המעדכנת אפשר לראות
20 שמגיעים בלי בעיות חריגות, לגבי תמותה השיעור הוא 0.53, בכל מקרה אלה מקרים בודדים
21 מעט שבמעט.

22 באשר להבטחת התנאים שמסופקים לאותם בעלי החיים, יבוא ישראל מתבצע מאוסטרליה
23 וממדינות אירופה, אמרנו שיש שינוי במגמה באחוזים משמעותיים, יותר מחמישים אחוז מגיעים
24 מאירופה, וזה מסע של שלושה ימים ולא שלושה שבועות, אך מדיניות היצוא של אותן מדינות
25 קובעת רגולציה באופן לביצוע המשלוחים והם מתחקרים כל מקרה חריג, וכל פעם שיש חריגה
26 היא מתוחקרת בשיתוף פעולה עם מדינת היצוא, ואנו עובדים מולם בשיתוף פעולה, וגם כשיש
27 בעיות בזמן אמת, היה מקרה שהייתה תקלה במנוע, ובזמן אמת הוטרינר התנה המשך המסע
28 בכך שיבטיחו אספקת המזון והם עצרו בנמל ספרדי ושם עלו נציגים וזאת כדי להבטיח שהכול
29 תקין, המשלוח הגיע לארץ בעיכוב, כשבעלי החיים במצב תקין לחלוטין, ולא הייתה פגיעה
30 ברווחתם.

31 כפי שצינו, אנו מתכוונים לעגן בתנאים ברשיונות היבוא, כדי שהדברים יהיו ברורים ליבואנים.
32 הוועדה המייעצת כאמור התכנסה ותתכנס עוד פעם בחודש אפריל, ובכוונתנו לקדם כפי שצינו
33 גם התקנת תקנות בעניין זה ספציפי, בהקשר זה הדבר מתעכב עדיין משום שמשרד החקלאות
34 פועל להתקנת תקנות בכמה מישורים, לוחות הזמנים הם עד מחצית 2018.

35
36 כבוד השופט נ' הנדל: זה חלק מהמנדט שהם צריכים ליישם?
37

1 עו"ד פרץ: כן, זה צורף למש"1, היא קובעת שיותקנו תקנות אך זה לגבי החזקת בהמות בבית
2 מטבחיים, תיקון לחוק, המתת אפרוחים, כל זה בשלבים מתקדמים, ובכוונתנו להתקין בעניין
3 שבנדון באשר לתנאי הובלה זה אחרת.

4
5 כבוד השופט נ' הנדל: אם מדובר בחקיקה, שאלה חוקתית, זה מדינה יהודית דמוקרטית, זה לא
6 נראה לי, הם סובלים, זה מעוגן ביהדות ובמדינות דמוקרטיות. העתירה הוצגה או אפשר
7 להציגה ולהשאיר המצב כפי שהוא, או האם להמשיך בכיוון מסוים מוכר, ואם אדבר במונח
8 המשפטי, אם זה להלחם בצער בעלי חיים, אין להשוות בינינו כאן לבין המצב שהיה לפני עשרים
9 שנה, לגבי המגמה זה חשוב, לגבי הקצב זה אחרת.

10
11 עו"ד פרץ: הוועדה אמורה ליעץ לשר בעניין התקנות לתנאים בעלי חיים בעת יבוא, ויש לקוות
12 שיתחילו לקדם את נושא התקנות.

13
14 כבוד השופט נ' הנדל: ארבע פעמים בשנה, זה לא יתקדם הרבה, זה יכול לקחת שנים.

15
16 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: נכון שקשה לכנס וועדות כאלה, עשרים חברים ויותר, אך
17 צריכים להשלים את הוועדה, כמו שהחלטה 883 אומרת ולעשות יותר, או לעשות וועדות משנה,
18 יש דברים כדי לקדם.

19
20 כבוד השופט נ' הנדל: נגיע לסוף השנה ולא עשינו כלום.

21
22 עו"ד בוכמן: נפעל מטעמנו לקידום זימון יושבי הוועדה. אציין לצד זה, שחבריי העותרים פנו
23 למשרד חקלאות במסגרת עתירה לחופש המידע, והוזמנו להפגש עם נציגי משרד החקלאות
24 ולהביא בפניהם את הצעותיהם לשיפור המצב, נקבעה פגישה ליום 28.2.17. ננסה לפעול לקידום
25 הדברים גם בערוצים נוספים.

26
27 עו"ד רנן: לאחר שאצטרף לדברי המדינה, אוסיף דברים עובדתיים. מי שנמצא כאן סביב
28 השולחן הזה וגם כבודכם, אנו תומכים במניעת סבל בעלי החיים, איננו יכולים להגיע למסקנה
29 שהגיע חברי לחדול מאכילת בעלי חיים, ורוב מכריע ביותר של מי שמתגורר במדינה הוא כן
30 אוכל. אנו בהחלט נגד סבל. כדאי שחברי יוריד מסדר היום, העגלים לא מובאים לשחיטה,
31 והבסיס אינו נכון. ראוי שהעובדות האמיתיות יאמרו, רוב העגלים מועברים לפיטום על ידי
32 ציבור גדול של 8-10 אלף אנשים שעוסקים בפיטום ואחר כך למערכת שחיטה שלא נעימה
33 לחברי. העגלים מועברים לגידול ולא לשחיטה, והשחיטה נעשית סמוך למקום גידולם. חברי
34 אומר זאת בעתירות אחרות נגד השחיטה. זה ענף חקלאי שמייצר כאמור מוצר בסיסי, אחד
35 הבסיסיים.

36 הנושא השני באשר לסבל, חברנו לוקחים את התמותה כאינדיקציה לסבל ואני חושב שהיא
37 נכונה. אני מוכרח לתקן את חברתי, שיעור התמותה מאירופה מגיע ל-0.2 אחוז בלבד, והשיעור

1 של חצי אחוז 2.5 מאשר השיעור אצל מרשיי שמייבאים את רוב העגלים בישראל, הוא אולי
2 השיעור הכולל מאוסטרליה, בכל מקרה בשיעור תמותה של 0.2 אחוז ניתן להניח שהתנאים
3 טובים.

4
5 כבוד השופט נ' הנדל: זה עניין של פרספקטיבה, זה לא המדד לסבל. זה לא אומר שאין חיות
6 שסובלות וממשיכות לחיות. זה לא אינדיקציה נכונה. האם כל חיה שסובלת מתה מיד?

7
8 כבוד השופט ח' מלצר: אמרת אחרת, ולא ראוי לשנות.

9
10 עו"ד רנן: התמותה 0.2 אחוז.

11
12 כבוד השופט נ' הנדל: שמענו את המספרים, אבל יש אינדיקציות אחרות לסבל.

13
14 עו"ד רנן: אני מסכים. התמותה ברפתות עולה על חצי אחוז, ואם זו אינדיקציה לסבל זה מעיד
15 שהסבל..

16
17 כבוד השופט ח' מלצר: כמה אתם מייבאים?

18
19 עו"ד רנן: מאירופה חברי מתקן אותי, 60 אחוז נעשה על ידי מרשותיי.

20
21 כבוד השופט נ' הנדל: מאיזו מדינה במיוחד?

22
23 עו"ד רנן: בעיקר מפולין. באשר לסבל וצפיפות, יש תקינה אירופאית וישראלית, והיא נבדקת
24 ואין אפשרות להסתירה, יש שטח אחסון של רפת צפה, יש מסי עגלים, ואם המדינה תחשוב
25 שהתקינה מרחיבה היא תתקן, אך שוב מרשיי עומדים בתקינה ואף למעלה מכך. אין אינדיקציה
26 לסבל אחר שנגרם.

27 הנושא העובדתי הנוסף שחשוב להדגישו, חברי ציין לא אגיד בזלזול, אך בצורה של התנשאות
28 שאנו נמנים עם מדינות כמו סעודיה, אכן ישראל היא מערבית ולא מתאפשר לגדל כמו ברזיל
29 ודרום אמריקה, ולכן נאלצת ליבא, ויש ציבור לא ישראלי גדול שצורך בשר טרי. אני לא חושב
30 שהאופן שהוצגה ישראל לא הוגן, היא אחראית על אספקה לרשות הפלסטינית, היבוא נעשה
31 דרך ישראל ויוזמת הרשות היא רק של בשר קפוא, חברי מתעלם מהנושאים הבריאותיים,
32 בריאות הציבור, בהינתן שהציבור צורך בשר, ואפילו שהכללי של משרד הבריאות והחקלאות
33 אינם משקפים את הדבר הנכון, כי כנראה שבריאות הציבור מתחילה להפגע אחרי 21 יום. כל
34 זמן שאספקת בשר היא חוקית, צריך להמשיך ובוודאי לאלה שאוכלים רק בשר טרי. מפנה
35 לדו"ח צבן שמפרט את הכמויות, מדובר על 314 אלף, והמספרים שמדבר עליהם חברי לגבי בשר
36 מצונן, מדובר על השפעות של אחוזים בודדים.

1 עו"ד להב: הסעד המבוקש הוא פגיעה בחופש העיסוק, ולא שמעתי אף אחד שהזכיר שזו זכות,
 2 זכות חשובה לצד מניעת סבל בעלי חיים. במסגרת קמפיין שהעלו חבריי לקראת הדיון בעתירה,
 3 סרטון סאטירי של מישהו שמתקשר לחברה ורוצה להזמין שי, ושורת המחץ בסרטון כאשר הוא
 4 שואל מה המחיר ונענה שחיטה, בסופו של דבר יש ביקוש. במקום לבחון נושא של רווחת בעלי
 5 חיים הם הלכו למקום הקיצוני של מניעה, זה לא נכון שאם אמנע שחיטה היום, אז הצריכה
 6 תשתנה. הם חושבים שתעשיית הבשר צריך להפסיקה, זה בסדר שהם חושבים שזה לא כדאי
 7 לאכול בשר, אך זכותי לבחור היום בין בשר טרי למצונן, ויש ללקוחות שלי את חופש העיסוק,
 8 יש פה גם ענף שלם שמתפרנס ממה שקשור בנושא, בסופו של דבר זו שאלה של מידתיות ואיזון
 9 אינטרסים. מצד אחד יש רווחת בעלי חיים, מניעת סבל, והצד השני יש את חופש האיסור נושא
 10 של יוקר המחיה, הסכמי סחר בין לאומיים.

11
 12 כבוד השופט ח' מלצר: זה אל מול איסור מוחלט, אבל למה שלא ישפרו את התנאים?
 13

14 עו"ד להב: אני חושב שיש טעות בעוצמה של הזכות שהעותרים טוענים לה. מפנה לסעיף 102
 15 לעתירה שלהם, הם אומרים שכאשר הם באים לבחון את טענת המידתיות, מצטט. אני חושב
 16 שהמצב האמיתי הוא רחוק מאוד מהתיאור שמופיע בעתירה. טענו בפרסומים שפורסמו לגבי
 17 שיעורי התמותה. אזכיר שהעגלים מובלים באוניות יהודיות, הם מקבלים שם את האור,
 18 האורור, המים, המזון, מטפלים בהם ומטפלים בהם היטב. כל סבל או סטרס זו פגיעה בכיס
 19 ישירה.

20
 21 כבוד השופט ח' מלצר: הם רוצים להביאם שלמים לשחיטה.

22
 23 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: הם לא טוענים שאתם מתעללים, הם טוענים שהמשא
 24 גורם סבל, האם אפשר לצמצם מאה או תמישים אחוז, זה שהאינטרס שלכם ולו אינטרס כלכלי
 25 שיגיע שלם חי וקיים זה ברור.

26
 27 עו"ד להב: צריך לזכור שבשר מצונן לא נקטף בעצים וגם עובר תהליך.

28
 29 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: בזה הוא פתח, אמר אני יודע שסוף העגלים לשחיטה, לו
 30 זה היה תלוי בו שלא היו אוכלים, אך אין לו בעיה שאוכלים.

31
 32 עו"ד להב: יש עתירה נוספת בה אומרים שהעגלים עוברים סבל נוראי, אותו בשר מצונן עבר
 33 סבל בלתי מתואר.

34
 35 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: אולי היה צריך לאחד את העתירות.
 36

1 כבוד השופט נ' הנדל: זה לא בהכרח סתירה. זה שהוא הגיש עתירה על הדרך הזו והאחרת, זה
2 לא בהכרח סתירה מבחינה אנליטית. אולי גם בדרך הזו יש מקום לשיפור.

3
4 עו"ד להב: צריך לזכור שהעגל מגיע לפה הוא לא יורד מהסיפנה לשחיטה, הלקוחות שלי
5 ממשיכים לגדלו עוד 12 חודשים, איפה בסופו של דבר לעגל יותר טוב? אפילו שיש סבל והוא
6 ברף התחתון, אך אולי עדיף לו את המסלול הזה מאשר במדינות אחרות שהוא עובר סבל
7 משמעותי, כך לטענתם.

8 העותרים לא עשו אבחנה, לא אם זה בקר או צאן, או מדברים על הובלה מאוסטרליה או הובלה
9 מאירופה, הובלה מאירופה לארץ זה אורך 3.5 ימים, וכמדובר על הובלה ממכסיקו או מקנדה
10 לארה"ב זה אורך יותר, זו הובלה יבשתית שגורמת סבל רב.

11
12 עו"ד פרידמן: במישור העובדתי אנו חוזרים על מה שתיארנו בתשובות, התמונה שתוארה
13 בעתירה עצמה שונתה ואינה דומה למצב במציאות. הגעתי הנה לדון בסעד שהתבקש, שהוא
14 הסעד של הפסקת יבוא בעלי חיים, והשאלה האם הסעד הזה עומד לדיון, ואם כן אז הוא סעד
15 מאוד לא מידתי, הוא קיצוני, ואינו מקובל באף מדינה בעולם. אני מייצג מפעל שנמצא באיזור
16 בית שאן שמעסיק ומספק פרנסה למאות משפחה, חברי אמר שלא התייחסו לשאלת חופש
17 העיסוק ואתייחס. בהעדר יבוא בעלי חיים זה חיסול פרנסתם של המשפחה. כשעוסקים בחופש
18 העיסוק מכוח חוק היסוד צריך לעמוד בתנאי ההגבלה, אין חוק שמתיר פגיעה בחופש העיסוק
19 בנסיבות אלה, יותר מכך העתירה עצמה בעצם באה לגרום לבית המשפט הנכבד הזה לפעול
20 בניגוד לגישה המפורשת של המחוקק שהגדיר מתן היתרים ליבוא בעלי חיים. האידיאולוגיה של
21 העותרים – הם עושים מלאכה רבת פנים בניסיון לשכנע את הציבור להפסיק לאכול בשר, וזה
22 כמובן מותר להם לעשות, אבל הדרך איננה באמצעות כפייה תוך פגיעה בחירות של אנשים שכן
23 רוצים לאכול בשר משחיטה מקומית, תוך אנשים שמחזיקים באמונה שונה, ולא בפגיעה בחופש
24 העיסוק, ובוודאי ובוודאי לא באמצעות הגשת עתירות סותרות זו את זו, השניה חותרת לאותה
25 דרך שהם ממליצים עליה, והראשונה שונה, ואני חושב שבנסיבות אלה בית משפט זה צריך לתת
26 החלטה בסעד שהתבקש, והסעד הזה צריך להידחות, אם יהיו להם הסגות על תקנות שיותקנו,
27 אז יוכלו להגיש עתירה חדשה, אך אין בכך להצדיק שימור העתירה הזאת לסעד הנוסף.

28
29 עו"ד שפר: חבריי טענו ואבקש להדגיש את הנקודה הבאה. היות ואני מייצגת את החברות
30 מקבוצת דבח, הסברה שלנו שזה עיסוק עתיק יומין של שולחיי, ואנו מעריכים שהם מעסיק
31 הגדול ביותר, שלוש חברות שאני מייצגת מעסיקה 1200 עובדים בעיקר על איזור הגליל. אבקש
32 לדבר על ההיבט המגזרי והדתי, בנושא הכשרות נשאל עו"ד וולפסון בנושא הפתרון, הכיצד ניתן
33 לייבא בשר מצונן שלא כשר, וחברי בשפה רפה טען משהו על פסק דין בלדי שמאפשר לייבא בשר
34 שנשחט בחו"ל אבל לא הוכשר בחו"ל, אמור להיות מוכשר במפעל בלדי בארץ, זה הוכשר אך
35 הכוונה הייתה שההכשרה תיעשה בישראל כשיגיע לכאן, ולא הכוונה לבשר מצונן שיסופק בארץ
36 ללא הכשרה. אני מרשה להניח את הסוגיה הספציפית של אוכלוסיה זו, ולפי מה שאמרו לי, יש
37 הבדל גדול ויש לכך סבירות קולינרית ועדתית.

1
2 עו"ד וולפסון: לגבי אחוזי התמותה כאשר מדברים על 0.2 או 0.53 לפני נתוני המדינה, צריך
3 לזכור שזה במסגרת משא קצר של תמישה ימים, ואם אני צריך אינדיקציה כמה זה חמור,
4 הכללים האוסטרליים רואים זאת כאירוע חריגה שדורש חקירה. דבר שני, ברמה שנתית זה
5 יותר מהרפת הגרועה ביותר.

6 נאמר שאנו מנסים להפחתת משלוחי הבשר, אנו רואים שהמרת המשלוחים ביבוא בשר מורידה
7 מחירים דווקא. המדינה הזכירה את העליה הגדולה ביבוא באינדיקציה לזה שיש ביקוש לעגלים
8 האלה בארץ, ואם אסתכל על עתירה 9-17 רואים שההצפה בארץ של עגלים הביאה לנפילה
9 במחירים 25 אחוז נפילה, וזה מעיד.

10 מנסים להשתיק מצפוננו, זו וועדה לא סטטוטורית ולא וועדת מומחים שהחליטה לשבת אחת
11 לרבעון, וזה לא יוסיף דבר לעתירה, דוגמאות מהעבר שהם הביאו שלקח עשר שנים להתקנתם,
12 ויש לתקנות תוחלת לשפר את המצב של בעלי החיים. יש רגולציה אוסטרלית שלא הצליחה
13 להתמודד, קשה לאכוף את התקנות בלב ים, וגם בישראל מתקשים.

14
15 כבוד השופט ח' מלצר: לכן הפתרון שלך זה לאסור בכלל? מה אתה אומר על הזכויות היחסיות?
16 החברות המשיבות תפגענה?

17
18 עו"ד וולפסון: לא. צריך לראות מי פגע, נכנסנו לזה בחוות הדעת הכלכלית. החברות המשיבות
19 תפגענה.

20
21 כבוד השופט ח' מלצר: העובדים יפגעו גם, והציבור שצורך את הבשר יש לו זכויות, וכל אלה
22 יפגעו. אל מול כל אלה שלושת הקטגוריות האלה, איזה זכות עומדת מול? צריך זכות קודם. אני
23 חוזר ושואל איזה זכות יש.

24
25 עו"ד וולפסון: בית משפט בפסקי דין מסוים תיאר זאת, יש פה אינטרס שנשקל אל מול זכויות.

26
27 כבוד השופט נ' הנדל: אתה צריך לקבל שאינטרס מול זכות, הזכות גוברת.

28
29 עו"ד וולפסון: נעשה איזון. בתחום חופש העיסוק, הגרעין הקשה של הזכות שזה אנשים שיש
30 להם מקצוע, משלח יד, ידע מקצועי על בסיס שנים. אצלנו זה שונה.

31
32 כבוד השופט ח' מלצר: מה פסול בזה?

33
34 עו"ד וולפסון: לא פסול.

35
36 כבוד המשנה לנשיאה א' רובינשטיין: יש אלפים שעובדים בתעשייה הזו, ואם ילכו לפי שיטתך,
37 פרנסתם תפגע.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18

עו"ד וולפסון: יש 120 אלף בישראל שימשיכו להישחט לפני הקפיצה במשלוחים. דבר נוסף, רוב העובדים עובדים בפירוק הבשר, רוב המדינה שולחות טבחה, גוף החיה לא מפורק, כל הנושא של האריזה, טבעונות, לא נפגעים הדברים האלה.

כבוד השופט ח' מלצר: החיים לא פשוטים, ואתה צריך להחליט.

עו"ד וולפסון: הייתי מבקש בשורה תחתונה של הדיון הזה, יש עוד מה ללבן בעניין, ואני גם חושב שגם חברתי מדברת על העליה בשיעור היבוא של בשר טרי, ואבקש שהמעקב הזה יהיה במסגרת של צו על תנאי. כבי' השופט הנדל אמר הדברים לא סותרים הם משלימים. כמו שעתרנו כאשר ראינו איך תולים עגלים, אנו עומדים על זה שגם כאשר שוחטים בעלי חיים, וימשיכו לשחוט בעלי חיים, אוכל להמשיך להתבדח על הנושא של הטבעונות שלי אך זה זו עתירה. מדברים על בעלי חיים שמיועדים לפיטום ושחיטה, מצטט ממאמר אמריקאי. נאמר שהאחריות שלנו לוודא מקום השחיטה ואופן השחיטה, כדי שתהיה פגיעה מינימלית בבעלי החיים בעת ההגעה לאוכלי הבשר.